T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

CİLT 5

42. KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

42. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu

42. KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI

CİLT 5

23-27 MAYIS 2022
DENİZLİ

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI ANA YAYIN NO: 3734/5
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Ana Yayın No: 195/5

Editör
Dr. Adil ÖZME

23-27 Mayıs 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen 42. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu Denizli Pamukkale Üniversitesi'nin katkılarıyla gerçekleştirlmiştir.

e-ISSN: 2667-8845

Grafik Tasarım
Nihal KARAPEK

Kapak Fotoğrafı
Bahadır Duman, Tripolis 2021 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları

Not: Kazı raporları, dil ve yazım açısından Dr. Adil Özme tarafından denetlenmiştir. Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarlar sorumludur.

Ankara 2023

ULUSLARARASI KAZI, ARAŞTIRMA VE ARKEOMETRİ SEMPOZYUMU YAYIN KURALLARI

Göndereceğiniz bildiri metinlerinin aşağıda belirtilen kurallara uygun olarak gönderilmesi, kitabın zamanında basımı ve kaliteli bir yayın hazırlanması açısından önem taşımaktadır. Bildirilerin yazımında kitaptaki sayfa düzeni esas alınarak;

* Yazılar A4 kağıda, üstten 5.5cm. alttan 5cm. soldan 4.5cm. sağdan 3cm.lik bir boşluk bırakılarak, 10 punto ile, bir satır aralığı olacak şekilde, Times New Roman fontu ile en fazla 10 sayfa yazılmalı,

* Başlık 14 punto, büyük harf ve bold olacak şekilde yazılmalı,

* Bildiri sahiplerinin isimleri başlığın altında, sağ üstte yer almalı, alt alta sıralanmalı ve unvan kullanılmamalı, dipnotta unvan, adı soyadı, bağlı olduğu kurum, şehir, ülke ve e-mail adresi mutlaka yazılmalıdır.

* Metinde ana başlıklar büyük harflerle ve italik, alt başlıklar, baş harfleri büyük ve italik olarak yazılmalı,

* Metin içinde geçen yabancı sözcük ve terimler, örneğin "*in-situ*" italik olarak yazılmalı,

* Metin içinde Milattan Önce gibi çok alışılagelmiş kısaltmalar dışında kısaltma kullanılmamalı, Milattan Önce ve sonra kısaltması: M.Ö., M.S. Erken Tunç Çağı: ETÇ olarak kullanılmalıdır.

* Bölge adlarının ilk harfleri, aynı şekilde yer, coğrafya ve kurum adlarının ilk harfleri büyük yazılmalıdır. Örneğin: Doğu Anadolu, Yakın Doğu, Avrupa, Akdeniz Bölgesi, Dicle Nehri, Ankara Üniversitesi, Türk Tarih Kurumu gibi.

* Ölçü ve ağırlıklar m. cm. mm. lt. gr. şeklinde yazılmalı,

* Dipnotlar metnin altında ve metin içinde numaraları belirtilerek, 8 puntoda yazılmalı,

* Dipnot ve kaynakçada (bibliyografya) kitap ve dergi isimleri italik yazılmalı,

* Harita, çizim ve resimler 15 adetten fazla olmamalı, fotoğraflar JPG veya TlFF olarak gönderilmeli, gönderilen resimlerin çözünürlüğünün en az 300 pixel/ınch olmalı,

* Çizimlere (Çizim: 1), resimlere (Resim: 1), haritalara (Harita: 1) olarak alt yazı yazılmalı ve kesinlikle levha sistemi kullanılmamalı,

* Yayım için telif anlaşması gerektiren Googleearth gibi görseller kullanılmamalı,

Yayınlanacak bildiri sayışının artması, kitapların zamanında basımını güçleştirdiğinden, bildirilerinizin sempozyum sırasında teslim edilmesi ya da en geç ***1 Ağustos tarihine kadar, yayinlar@ktb.gov.tr*** e-mail adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Yayın kurallarına uymayan ve geç gönderilen bildiriler kesinlikle yayınlanmayacaktır.

PUBLICATION INSTRUCTIONS

The papers presented in the International Symposium of Excavations, Surveys and Archaeometry will be published as before.

1. In order to complete a high-quality print in time, we kindly request you to send the paper texts in the format specified below:

2. Texts should be written in 10 pages on A4 paper, with Times New Roman and 10 type size within a space of 13.5x19 cm. Line spacing should be 10 points.

3. Heading should be written in bold with 14 typesize and with 14 points of line space. Main headings should be written with capitals, sub-headings with lower letters. Both types of headings should be written in italics.

4. Footnotes should be placed at the bottom of the pages, with their numbers indicated in the text. Footnote texts should be written with 8 type size and line space of 8 points.

5. Book and periodical titles in the footnotes and bibliography should be written in italics.

6. Total number of drawings and photos should not exceed 15. Photos should be either in JPG or TIFF format with at least 300 dpi solution and sent in a separate file.

7. Captions should be added to drawings (Drawing: ……), photos (Photo: ……) and maps (Map: ……). Plate system should not be used.

8. Authors must indicate their names, titles and contact information in their papers.

9. Digital text of the paper should be added to the print-out and both texts should be identical. Otherwise the digital version will be considered default.

As sudden accumulation of papers makes it difficult to complete printing in time, papers should either be submitted during the symposium or sent to ***yayinlar@ktb.gov.tr until the 1st of August.***

The papers that fail to comply with those instructions or that are sent after the deadline will not be published on no account.

İÇİNDEKİLER

S. Yücel ŞENYURT, Atakan AKÇAY, Umut ZOROĞLU,
Leyla YORULMAZ, A. Emirhan BULUT
KURUL KALESİ 2021 YILI KAZI ÇALIŞMALARI 9

Scott BRANTING, Sevil BALTALI TIRPAN, G. Bike YAZICIOĞLU SANTAMARIA,
Joseph W. LEHNER, Dominique LANGIS-BARSETTI, Soran AVCİL,
Nilüfer BATURAYOĞLU YÖNEY, Tuna KALAYCI, Sarah R. GRAFF, Amanda GROFF,
Lucas PROCTOR, Jessica ROBKIN, Sydney A. HUNTER, Geoffrey MANN
KERKENES 2020-2021 27

Selçuk SEÇKİN
YALOVA ALTINOVA/ÇOBANKALE KAZISI 2021 YILI ÇALIŞMALARI 37

Semra BALCI, Çiler ALTINBİLEK-ALGÜL, Sida GÜNDÜZALP, Orkun Hamza KAYCI,
Hale TÜMER, Yakup ÜNLÜLER
SIRÇALITEPE KAZISI 2021 YILI ÇALIŞMALARI 51

Serdar AYBEK, Burak ARSLAN, Yılmaz BALIM, Umut CANSEVEN,
Zeynep Adile MERİÇ, Ezgi DUMAN
METROPOLİS ARKEOLOJİK ARAŞTIRMALARI, 2021 65

K. Serdar GİRGİNER, Özlem OYMAN-GİRGİNER, M. Furkan TUFAN, Ayça GERÇEK,
M. Cem FIRAT, Hakan GERÇEK, Mehmet CEVHER
2019-2021 YILLARI TATARLI HÖYÜK KAZILARI 89

Serkan GÜNDÜZ, A. Sinan ÖZBEY, Işıl AKALAN GÜNDÜZ
LİMNAE/CİVETOT SUALTI KAZILARI 2021 103

Sevinç GÜNEL, Tolga Kaan KIYAK
ÇİNE-TEPECİK 2021 YILI KAZILARI 113

Süheyla İrem MUTLU, Semih MUTLU, Celal ULUDAĞ
ABAMOR HÖYÜK 2021 YILI KAZISI 131

Sedef ÇOKAY-KEPÇE, Aşkım ÖZDİZBAY, Aytaç DÖNMEZ
2021 YILI PERGE KAZI, ONARIM VE DÜZENLEME ÇALIŞMALARI 149

Şahin YILDIRIM
SATALA ANTİK KENTİ 2021 YILI KAZI, RESTORASYON ve KONSERVASYON ÇALIŞMALARI 165

Şahin YILDIRIM
TİOS/TİEİON 2021 YILI KAZI ÇALIŞMALARI 177

Şakir CAN, A.Tuba ÖKSE, Vehbi YURT, Mevlüt ÇOLAK
AMBAR BARAJI-KENDALE HECALA 2021 KAZILARI 187

Şengül AYDINGÜN, Haldun AYDINGÜN, Blazej STANİSLAWSKİ, Ülkü KARA, Ayberk ENEZ, Alkiviadis GİNALİS, Hasan DEĞİRMENCİ
KÜÇÜKÇEKMECE GÖL HAVZASI (BATHONEA) KAZILARI 2021 YILI ÇALIŞMALARI 203

Şevket DÖNMEZ, Mona SABA, Hüseyin AKILLI, İmran FIDAN
OLUZ HÖYÜK KAZISI ONBEŞİNCİ DÖNEM (2021) ÇALIŞMALARI: DEĞERLENDİRMELER VE SONUÇLAR 217

Şükrü ÖZÜDOĞRU, Düzgün TARKAN
KIBYRA 2021 YILI KAZI, KORUMA VE RESTORASYON ÇALIŞMALARI 237

Taner KORKUT, Çilem UYGUN, Bilsen ÖZDEMİR, Ozan USANMAZ
TLOS 2021 KAZI ETKİNLİKLERİ 257

Elif DENEL, Timothy P. HARRISON, Zeynep KUŞDİL SAK
TAYİNAT ARKEOLOJİ PROJESİ 2019, 2020 VE 2021 SEZONLARI RAPORU 275

Turgay YAZAR, Şuayip ÇELEMEOĞLU, Davud YİĞİTPAŞA, Bilge BAHAR, Özgür DÜLGER, Danişmend Hüseyin ŞAHİN
İLK BULGULAR IŞIĞINDA NİKSAR KALESİ 2021 YILI KAZISI 291

Turan TAKAOĞLU
TENEDOS (BOZCAADA) 2021 YILI KAZISI 305

Ufuk ÇÖRTÜK, Vakkas ÇAPAN, Onur BAL
KAUNOS (kbid)'21 (KAZI, ARAŞTIRMA, KONSERVASYON- ANASTYLOSİS, RESTORASYON, UYGULAMA) 317

Ümit AYDINOĞLU, Okan ÖZDEMİR
UZUNCABURÇ/DIOCAESAREA ANTİK KENTİ KAZISI 2021 335

Ümit ÇAYIR
2021 YILI PANAZTEPE KAZI ÇALIŞMALARI 347

V. Belgin DEMİRSAR ARLI
İZNİK ÇİNİ FIRINLARI KAZISI 2021 YILI ÇALIŞMALARI 361

Vasıf ŞAHOĞLU, İrfan TUĞCU, Ümit GÜNDOĞAN, Mustafa İNCİRLİLİ, Yeşim ALKAN
LİMAN TEPE 2021 YILI KARA VE SU ALTI ÇALIŞMALARI 375

Vecihi ÖZKAYA, Sahure YARİŞ, Abdullah LEYGARA, Nesibe ARSLAN, Zülküf YARİŞ
EĞİL KALESİ KAZISI BAŞLANGIÇ RAPORU 389

Yaşar ERSOY, Elif KOPARAL, Volkan KEÇİK, Kozan UZUN
KLAZOMENAİ: ERKEN DEMİR ÇAĞI'NDAN ARKAİK DÖNEM SONUNA KET SEKTÖRÜ KAZILARI, GENEL DEĞERLENDİRME 407

B. Yelda Olcay UÇKAN, Gökçen Kurtuluş ÖZTAŞKIN, Muradiye BURSALI
OLYMPOS KAZISI 2021 YILI ÇALIŞMALARI 425

Yusuf ALBAYRAK
GRYNEİON VE MYRİNA 2021 YILI KAZI VE TEMİZLİK ÇALIŞMALARI 445

Yusuf SEZGİN, Baykal BAŞDEMİR, M. Nezih AYTAÇLAR, Ayşe ÇELEBİ,
Furkan ZIH, Burkay KIZILBUĞA, Müfit AVCI, Deniz ERGÜN
AİGAİ 2021 YILI ÇALIŞMALARI 455

Zafer DERİN, Mehmet Akif ERDEM, Merve MAMİKOĞLU, Özgen ÇELİK, Şahin MENTEŞE
İZMİR-YEŞİLOVA HÖYÜĞÜ 2021 YILI ÇALIŞMALARI 471

Zeliha DEMİREL GÖKALP, Nikos TSIVIKIS, Mehmet KURT, Çağla BULDUK
2021 YILI AMORİUM KAZILARI 491

Zeliha GİDER BÜYÜKÖZER
LATMOS HERAKLEIASI 2021 YILI ÇALIŞMALARI (İLK SEZON) 501

Zeynep KOÇEL ERDEM, Kenan EREN, H. Arda BÜLBÜL, Osman YILMAZ
PERİNTHOS/HERAKLEİA (TEKİRDAĞ MARMARA EREĞLİSİ) ANTİK KENTİ İLK KAZI SEZONU ÇALIŞMALARI-2021 511

LİMAN TEPE 2021 YILI KARA VE SU ALTI ÇALIŞMALARI

Vasıf ŞAHOĞLU*

İrfan TUĞCU

Ümit GÜNDOĞAN

Mustafa İNCİRLİLİ

Yeşim ALKAN

Liman Tepe'de 1992-2019 yılları arasında Prof. Dr. Hayat Erkanal başkanlığında sürdürülen kazıları, 2020 yılından itibaren Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Ankara Üniversitesi adına Prof. Dr. Vasıf Şahoğlu başkanlığında, İzmir Bölgesi Kazı ve Araştırmaları Projesi (IRERP)[1] kapsamında sürdürülmektedir. 2021 yılı çalışmaları hem yurtiçi hem de yurtdışındaki üniversitelerden bilim insanları ve öğrencilerin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.[2] İzmir İli, Urla İlçesi, İskele Mahallesi'nde yer alan Liman Tepe'de 2021

* Prof. Dr. Vasıf ŞAHOĞLU, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı/Ankara Üniversitesi Mustafa V. Koç Deniz Arkeolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ANKÜSAM) 06100, Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE, sahoglu@ankara.edu.tr; vsahoglu@gmail.com.

Doç. Dr. İrfan TUĞCU, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Osmaniye/ TÜRKİYE, irfan_tugcu@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Ümit GÜNDOĞAN, Batman Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Batman/TÜRKİYE, umitgndgn@gmail.com

Öğr. Görevlisi Mustafa İNCİRLİLİ, Ankara Üniversitesi Deniz Arkeolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi –ANKÜSAM, Denizli Mahallesi, Harbiye Cad. No: 2 Çeşmealtı – Urla, İzmir/TÜRKİYE.

Arş. Gör. Yeşim ALKAN, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Osmaniye/TÜRKİYE.

1 Proje kapsamında, Liman Tepe kara ve su altı, kazı çalışmaları devam etmektedir. Çeşme- Bağlararası, Bakla Tepe, Kocabaş Tepe, Karaburun-Kömürburnu arazi çalışmaları tamamlanmış olup, yayına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Tüm bu çalışmalar 2006 yılından bu yana Ankara Üniversitesi Mustafa V. Koç Deniz Arkeolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ANKÜSAM) koordinatörlüğünde, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk Tarih Kurumu, Ankara Üniversitesi Rektörlüğü, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, TÜBİTAK (Proje No: 108K263, 114K266 ve 116Y107), Ankara Üniversitesi BAP Koordinatörlüğü Proje No: 2006 – 0901024, 10Y6055002 ve 15A0759003, Institute for Aegean Prehistory (INSTAP), INSTAP-SCEC, Türkiye Sualtı Arkeolojisi Vakfı (TINA), ve Urla Belediyesi tarafından desteklenmektedir.

2 2021 yılı kazı çalışmalarına, yurtiçinden ve yurtdışından farklı üniversitelerden öğretim üyeleri ve öğrenciler katılmıştır. Kazı ekibi, Kazı Başkanı Prof. Dr. Vasıf Şahoğlu (Ankara Üniversitesi), Kazı Başkan Yardımcısı Doç. Dr. İrfan Tuğcu (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi), Kazı Başkan Yardımcısı Dr. Öğr. Üyesi Ümit Gündoğan (Batman Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Ümit Çayır (Cumhuriyet Üniversitesi), Öğr. Gör. Mustafa İncirlili (Anküsam), Arş. Gör. Yeşim Alkan (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi), Doç. Dr. Neyir Kolankaya Bostancı, (Hacettepe Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Kozan Uzun (Ankara Üniversitesi), Öğr. Gör. Fatma Şenol (Pamukkale Üniversitesi), Dr. Öğr Üyesi Matthew Harpster ve Dr. Michael Rice Jones (Koç Üniversitesi) Arkeolog, Ece Paşalı, Oktay Eser Orman, Müşerref Karakoç, Süheyla Demirci Ünal, Emrullah Dönmez, Ensar Miraç Nacak, Mehmet Paksoy, Furkan Yılmaz, Sedat Sandal, Berfu Sevin, Nuray Nisan Köknar (Kıbrıs Üniversitesi), Alev Güngör (Ege Üniversitesi),

yılı arazi çalışmaları Ege denizine bir burun şeklinde çıkıntı yapan Tunç Çağı yerleşiminde, deniz altında ise Arkaik Çağ limanı içerisinde ve Ada Yolu'nun su altında kalan kısımlarında gerçekleştirilmiştir. Kazı evindeki çalışmalarda bir yandan deniz altındaki kazılarda çıkarılan seramik ve diğer buluntuların tuzdan arındırma işlemleri devam etmiş, diğer yandan da malzemelerin dokümantasyon ve yayın çalışmaları sürdürülmüştür.

LİMAN TEPE KARA KAZI ÇALIŞMALARI

Liman Tepe 2021 yılı kazı çalışmaları, 2020 yılında açılan alanda devam etmiştir. 2020 yılında olduğu gibi bu yılda kazılar ağırlıklı olarak Y-8 alanında sürdürülmüştür. Çalışmalarda Erken Tunç Çağı 1 ve 2 savunma sistemlerinin kesiştiği ve dönüş yaptığı bu alanın daha iyi anlaşılması ve Liman Tepe'nin en görkemli dönemi olan bu tabakalarda yerleşim modelinin çok daha iyi anlaşılması hedeflenmektedir (Resim: 1).

Geç Tunç Çağı (LMT II)

2021 yılında yapılan kazı çalışmaları, Geç Tunç Çağı tabakaları altında kalan dolgularda gerçekleştirilmiştir. Bu yıl, 2006 yılında ortaya çıkarılan fırının iç düzenlemesi ve yapım tekniğini öğrenmek amacıyla fırın içindeki gözlerde ve fırın dışında derinleşilmiş ve fırın inşa edilmeden önce zemine bir temel çukuru açıldığı, bu çukurun tabanına taşlar yerleştirildikten sonra çukur çeperine tek sıra büyük volkanik taşlarla fırının dış hattının belirlendiği anlaşılmıştır. Seramik fırını içerisinde iki bölmeye ayrılmıştır. Fırının hem dış çeperi hem de ortasındaki taşların üzerine kerpiç blokları yerleştirilmiş ve taşların temelinden başlanarak tamamen çamur harçlar sıvanmıştır. Fırın tabanında kırık iç içe geçmiş yoğun seramik parçalarına rastlanmıştır. Bu seramik parçalarının altında ise fırının oturtulduğu toprak, ısından kaynaklı olarak yanmış ve turunculaşmış bir şekilde ortaya çıkarılmıştır. Bu yanık toprak altında ise taş kümelerine rastlanmıştır (Resim: 2).

Geç Tunç Çağına tarihlendirilen diğer bir buluntu grubunu çömlek mezar oluşturmaktadır. Çömleğin üçte biri korunmuş halde açığa çıkarılmıştır. Çömlek içerisinde yer alması gereken bebek iskeleti ise çevreye dağılmış ve oldukça tahrip edilmiş bir şekilde açığa çıkarılmıştır. Geç Tunç Çağına tarihlendirilen mezar yine aynı dönemde ama daha sonraki bir tarihte inşa edilen fırın tarafından tahrip edilmiştir.

Günce Pelin Öçgüden, Savannah Ulalian Bishop, Jelena Celebic (Koç Üniversitesi); Dr. Michaela Reinfeld (Köln Üniversitesi); Magdalena Nowakowska (Varşova Üniversitesi), Natalie Yeagley (Tennessee Üniversitesi), Julia GrÜNwald (Humboldt Üniversitesi); Ankara Üniversitesi öğrencileri İrem İşçimen, Uygar Acar, Ahmet Zengertaş, Veysel Beştepe, Buse Güntay; Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi öğrencileri Hasan Samet Konuş, İbrahim Bolat; İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencileri, Fırat Sir ve Ömer Faruk Arkan; Ege Üniversitesi öğrencisi Doğa Önen; Mimar Sina Üniversitesi, Betül Dila Saçan; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencisi, Funda Ölmez; Restoratör, Elif Güven Yıldırım, Atina Üniversitesi'nden Maria Vlata ve Michel Roggenbucke, Deniz Baykal, Burak Özdemir kazılara katılmışlardır. Liman Tepe 2021 yılı kazısına Bakanlık Temsilcisi olarak İstanbul Restorasyon ve Konservasyon Merkez ve Bölge Laboratuvarı uzmanı Avni Tarık Güçlütürk ve Tekirdağ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi uzmanı Levşa Erdem katılmıştır.

Orta Tunç Çağı (LMT III)

Y-8 alanında 2020 yılında, *in-situ* seramiklerin çıktığı LMT 2020 Yer 1 evinin alt seviyelerinde derinleşme yapılmıştır. Bu evin taban döşemesinin altında, daha erken evreye ait yeni bir taş döşeme tespit etmiştir.

Erken Tunç Çağı 2 bastiyonu üzerinde Orta Tunç Çağına ait çukurlara rastlanmıştır. LMT 2020 Yer 1 evinin büyük bir kısmının bu döneme ait çukurlar tarafından tahrip edildiği anlaşılmıştır. Çukur dolgusu tamamen boşaltılmış ve bu çukurun altında Erken Tunç Çağı 2 sonundaki surun yıkılmış kerpiç blokları açığa çıkarılmıştır. Bu çukur dışında Orta Tunç Çağı çukurlarının içerisinde oldukça düzgün bir çepere sahip 2 çukur ön plana çıkmaktadır. Bu çukurlardan birinin dolgusu üst kısımdan başlayarak çukur tabanına kadar sadece deniz kumundan oluşmaktadır. Çukurun özenle açılışı ve dolgusunun diğer çukurlardan ayrılması bunun bilinçli bir şekilde yapıldığı ve içerisininim yine bilinçli bir şekilde ince deniz kumuyla doldurulmuş olabileceğini göstermektedir. Diğer kumlu çukurda da özenle açılmış bir çeper görülmektedir. Bu çukurun tabanında 55 cm. boyutlarında 2 cm. genişliğinde yassı bir taşın dik bir şekilde yerleştirildiği ve arka kısmının 2-3 taş ile desteklendiği görülmüştür. Dik taşın üzerinde ve çevresinde tamamlanabilir kapların parçalanmış bir şekilde atıldığı görülmüştür. Adak çukuru olabilecek bu çukurun içerisinde tam profil veren çanak, çömlek ve akıtacaklı çanak / "bridge spouted jar" formuna ait parçalar bulunmaktadır.

Erken Tunç Çağı 2-3 Savunma Sistemleri

Höyükte bu yıl kapılan kazılarda Erken Tunç Çağına ait surların birbiriyle olan ilişkisi incelenmiştir. Liman Tepe Erken Tunç Çağı 2'de Ege Bölgesi'nin en görkemli yerleşim yerlerinden biri durumundadır. Bu dönemde Erken Tunç Çağı 1 suru kerpiç bir dolgu ile kaplanarak kapatılmış, yerine ise yukarı şehir içerisindeki alanın daha da genişletildiği, çok daha büyük ve görkemli Erken Tunç Çağı 2 suru inşa edilmiştir[3]. Liman Tepe'nin güney kazı alanında ortaya çıkarılan bu sur ve bastiyon İzmir-Çeşmealtı yolunun altından geçerek kuzey alanına girmekte, burada da küçük bir bastiyon yaptıktan sonra geniş bir taş temelli duvarla kuzeye doğru dönmektedir. Erken Tunç Çağı 2 surunun bastiyonu, Erken Tunç Çağı 1 de kullanılan sur ve bu surun dışında bulunan kademeli yükselen sete yaslandırıldığı bu yaslandırma sonucunda Erken Tunç Çağı 1 surunun kuzeye doğru eğimli bir şekilde yan yattığı tespit edilmiştir. Erken Tunç Çağı 2'nin sonlarına doğru surun bastiyondan sonraki kuzey kısmı tahrip edilerek kullanımdan çıkmış fakat bastiyon, Erken Tunç Çağı 3'e kadar görünür halde kalmaya devam etmiştir.

Höyükte yapılan derinleşme çalışmalarında Orta Tunç Çağı yapı kalıntıları ve bu yapı kalıntıları içerisine yine Orta Tunç Çağında açılan çukurların alt seviyesinde Erken Tunç Çağı 3a'ya (LMT IVb) tarihlendirilen çukurlar tespit edilmiştir.

3 Erkanal 1999; 2011.

Erken Tunç Çağı 3a çukurlarının üzerine açıldığı Erken Tunç Çağı 2 geç evre surunun üst örgüsüne ait sarımsı sert bir toprak hattı kuzeydoğu- güneybatı doğrultusunda uzanmaktadır. Düzenli kerpiç bloklarından ziyade döküntü olan bu sert toprak kaldırıldığında aynı doğrultuda düzensiz geniş bir taş dolgunun uzandığı tespit edilmiştir. Savunma sisteminin üst örgüsüyle bitişik olarak başlayan bu taş grubu surun yıkılan taşlarını oluşturmaktadır. Bu taşların aynı zamanda sur dışından sura yaslandırılmış evlerin arka mekanları içerisine devrilmiş olmaları evlerin bu yıkımdan sonra tekrar kullanılmadığını, enkazın aynı şekilde kalmış olduğunu göstermektedir. İki üç sıra düzensiz taş sırasının altında yaklaşık 15-20 cm. bir toprak dolgu yer almaktadır. Bu toprak dolgunun hemen altında ise Erken Tunç Çağı 2'nin geç evresine ait sur yapısı yer almaktadır. Bu bağlamda düşünüldüğünde Erken Tunç Çağı 2 sonunda yerleşimi çevreleyen sur bir tahribat sonucunda fonksiyonunu kaybetmiş bu surunu hemen üzerine düzensiz bir şekilde doldurulan taşlarla hızlı bir şekilde Erken Tunç Çağı 3 başında geç evre suru inşa edilmiştir (Resim: 3).

Erken Tunç Çağı 2 geç dönem sur duvarları, Erken Tunç Çağı 2 erken surundan yaklaşık 1,50 m. içeri çekilerek Erken Tunç Çağı 1 surunun üzerine inşa edilmiştir. Bu dönemde Erken Tunç Çağı 1 suru ve höyüğü düşünüldüğünde arazinin topografyası höyükleşmeye bağlı olarak sur içinde daha yüksek, sur dışında ise daha aşağı bir seviyede bulunmaktaydı. Erken Tunç Çağı 2 erken suru iptal edildikten sonra Erken Tunç Çağı 2'nin geç evresinde höyüğün bu topografik yapısı düşünülerek savunma sistemi içeri çekilmiş ve doğal yollarla oluşan bu yüksek kontör hattı takip edilerek yeni savunma sistemi inşa edilmiştir. Liman Tepe'nin güney alanında ortaya çıkarılan ve kuzey alanında da devamı çıkarılan Erken Tunç Çağı 2 erken dönem bastiyon ve sur duvarının kuzeydoğu ucunda bastiyon bitmekte ve sur kuzeye dönerek geniş taş temelle devam etmektedir. Kuzeye doğru devam eden bu surun iç kısmında Erken Tunç Çağı 2'nin erken döneminde sıra halinde uzun evler bulunmaktadır. "Ege Yerleşim Modeli'ne" göre gelişim gösteren bu evler, Erken Tunç Çağı 1 Döneminde de aktif olarak kullanılan yerleşimin sokağına açılmaktadır[4]. Erken Tunç Çağı 2'nin sur duvarının kuzeye doğru dönerek uzayan kısmında ise, Erken Tunç Çağı 2 geç evresinde, sur duvarı oldukça büyük ölçüde tahrip edilerek tıraşlanmış ve sur duvarının üzerine ve surun dışında yer alacak şekilde, yine birbirine paralel, doğu – batı uzantısında inşa edilmiş uzun evlerden oluşan bir ev bloku inşa edilmiştir (Resim: 4). Erken Tunç Çağı 2 geç evresinde inşa edilen bu evlerin batı yani iç duvarı, Erken Tunç Çağı 1 surunun üzerine yapılan güçlendirmelerle inşa edilen Erken Tunç Çağı 2 geç dönemine tarihlenen sur duvarıdır. Bu duvar daha sonra Erken Tunç Çağı 3 erken evresinde de daha üstünkörü bir şekilde güçlendirilerek yine kullanılmıştır.

Erken Tunç Çağı 2 geç evre surunun yıkılmasıyla birlikte, bu sura dışarıdan yaslandırılan evler de yıkılmış Erken Tunç Çağı 3 erken evre suru ile birlikte evlerde de düzenlemeler yapılarak yeniden inşa faaliyetlerinde bulunulmuştur. 2011 Ev-4'ün kuzey duvarı incelendiğinde, bu evin taş sıralarının taş döküntülerin içinde belirgin olarak devam ettiği ve surun sonradan eklenmiş taşlara dayandığı görülmektedir.

4 Gündoğan 2020.

Erken Tunç Çağı 2 Yerleşimi

Liman Tepe'de Erken Tunç Çağı 2 Dönemi yerleşiminin araştırılmasına ait bir diğer çalışma, LMT 2020 Yer-2 olarak adlandırılan evde yapılmıştır. Erken Tunç Çağı 2 geç ile 3 erken dönemlerinde de kullanım gören evin erken aşamaları henüz araştırılmamıştır. Evin ilk inşası büyük ihtimalle Erken Tunç Çağı 1 Dönemine kadar geri gidecek ve Erken Tunç Çağı 1 suru, bu evin güney doğu duvarını oluşturacaktır. Erken Tunç Çağı 2 erken evresine ait sur ve surun bastiyonu inşa edildiğinde, bu yapı Erken Tunç Çağı 1 surunun üzerine yaslandırılmıştır. Zamanla, Erken Tunç Çağı 2 erken bastiyonunun kuzeye doğru uyguladığı baskı ile, evin Erken Tunç Çağı 2 dönemindeki kullanımı sırasında evin güney duvarı olan sur duvarı evin içine doğru bombe yapmış ve yıkılma tehlikesi göstermiştir. Bu aşamada, evin içerisine, sur duvarı ile paralel uzayacak ve arkadan da destek oluşturacak şekilde iri volkanik taşlarla inşa edilen bir duvar yapılmış, bir yandan evin sınırları daraltılmış ancak bu sur duvarının evin içerisine çökmesinin de önüne geçilmiştir. Bu taşların üst kısmında kerpiç bir duvarın bulunduğuna dair kalıntılar tespit edilmiştir.

Erken Tunç Çağı 2 geç evresinde evin doğu bölümünde bu evin yaslandırıldığı sur ile aynı doğrultuda uzanan bir duvarla evin boyutlarının kısaltıldığı anlaşılmıştır. Erken Tunç Çağı'nda Liman Tepe, Bakla Tepe, Çeşme-Bağlararası ve diğer yerleşimlerde olduğu gibi ince kerpiç duvarlar evler içerisinde ara bölme duvarı olarak kullanılmaktadır[5].

LMT 2020 Yer –2 Evinin ana odasının kuzey yarısı yumru büyüklüğünde taşlarla bir döşeme oluşturulmuştur. Evin güney yarısı ise kerpiç bir dolgu ile kaplanmıştır. Bu yapı Erken Tunç Çağı 2'de Liman Tepe sitadelinin doğu bloku yapılarının en güneyde yer alan evini oluşturmaktadır LMT Yer 002 yapısı, büyük olasılıkla Erken Tunç Çağı 1'de inşa edilmiş ve kesintisiz olarak Erken Tunç Çağı 2 (erken ve geç) ile 3 erkende de kullanılmaya devam etmiştir.

Erken Tunç Çağı 1 Savunma Sistemi ile Bağlantılı Çalışmalar

2021 yılı kazı çalışmaları kapsamında Liman Tepe'nin Erken Tunç Çağı 1 (LMT VI) dönemine ait savunma sistemi üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Daha önceki yıllarda Erken Tunç Çağı I surunun 26 m.lik kısmı açığa çıkarılmıştı. Yerleşimin girişinden doğuya doğru 6 m. kadar daha devam eden surun doğrultusu ve niteliği 2020 ve 2021 yıllarında yapılan kazılar sonucunda ortaya konmuştur. 2021 yılı çalışmaları sonunda, Erken Tunç Çağı 1 surunun, yerleşimin girişinden 13,50 m. daha devam ederek doğuya doğru ilerlediği daha sonra köşe yaparak kuzeye doğru devam ettiği tespit edilmiştir. Surun kulelerle desteklenmiş giriş kısmının doğusunda ve batısında yer alan kademeli olarak yükseltilen dış setin, surun doğu kısmında da devam ettiği surun kuzeye doğru dönüşüyle birlikte bu setin kesildiği görülmüştür. Bu bağlamda yerleşimin giriş kısmının doğu ve batısının, surun

5 Erkanal-Şahoğlu, 2016: 159, Fig. 3; Şahoğlu ve diğ. 2018; Gündoğan ve diğ. 2019.

belirli bir kısmına savunmayı desteklemek ve daha da güçlendirmek amacıyla taş bir setle kaplandığı görülmüştür. 2021 yılı çalışmaları sonucunda, Erken Tunç Çağı 1 surunun giriş kapısından doğuda kalan kısmının, aynı doğrultuda olmak üzere, Erken Tunç Çağı 2 geç ve 3 erken dönemlerinde üzeri genişletilerek yeniden sur olarak kullanıldığı anlaşılmıştır (Resim: 5).

Erken Tunç Çağı 1 sur duvarının dışında, Erken Tunç Çağı 2 erken bastiyonunun bu sura dayandığı alandaki dolgu içerisinde Liman Tepe'de geçmiş yıllarda da benzerleri bulunan ve özellikle M.Ö. 3. binyıldaki Anadolu– Kiklad ilişkileri hakkında önemli ipuçları olarak değerlendirilen bir Kiklad tavası parçası da ele geçirilmiştir.

Liman Tepe'de 2020 ve 2021 yıllarında gerçekleştirdiğimiz kazılarda Erken Tunç Çağı savunma sistemleri ve yerleşimin güneydoğu köşesinin geniş bir alanda açılarak daha kapsamlı ve detaylı bir şekilde anlaşılmasına yönelik kazılar gerçekleştirilmiştir. 2022 yılında gerçekleştirmeyi planladığımız kazıların da ana odak noktası bu bölgedeki çalışmalar olacaktır. Bu alanda LMT 2020 Yer 002 no.lu yapıyla başlayan ev blokunun diğer paralel yapılarının da önümüzdeki süreçte incelenmesi planlanmaktadır.

LİMAN TEPE SUALTI KAZILARI

Liman Tepe Antik Limanı Doğu Mendireği Kazısı

Liman Tepe'de su altında yürütülen kazı çalışmaları kapsamında, Liman Tepe/Klazomenai antik limanı doğu mendireği çalışmaları F alanında devam etmiştir[6]. Bu alan, ilk kez kazısına 2012 yılında başlanan mendireğin hemen önünde yer almaktadır. 9 yıldır devam eden kazılar sonunda F alanının 1-4 /a-e plankareleri dışında alanın tümünde Arkaik liman tabanın sonuna gelinmiştir. 2021 yılı kazı çalışmaları alan içinde iki noktada yoğunlaşmıştır. Bunlardan ilki 3-4/a-e plankarelerindeki kazı çalışmaları diğeri ise 8-7/b-c plankarelerini kapsayacak şekilde bir önceki yıl sınırları belirlenen derinlik sondajında gerçekleştirilmiştir.

Liman tabanında 10-6/ a-e plankarelerinde fotomozaik çalışması yapılmıştır. Belgeleme çalışmalarını takiben de 4-6/a-c plankarelerinde kazı çalışmasına başlanmış eşzamanlı olarak 8-7/b-c plankarelerinde bulunan derinlik sondajında da çalışmalar devam etmiştir. Kazı sonuna kadar yürütülen çalışmalarda derinlik sondajında 160 cm. inilmiştir. Yapılan bu derinlik çalışmalarında yoğun şekilde posedonya ve balçık gözlemlenmektedir. Önümüzdeki yılda da bu alanda derinleşmeye devam edilecektir.

2021 yılında Arkaik limandaki çalışmalar daha çok eksikleri gidermeye yönelik olmuştur. 2012 yılından beri kazısı devam eden doğu mendireği F alanı içinde Arkaik liman tabanın bu alan için sonuna gelinmiştir. Alanda 4-6 / a-c plankarelerinde arkaik liman tabanı ile ilgili olarak seramikler bulunmaktadır. Burada tespit edilen formlar önceki yılları teyit niteliğindedir. Tam halde boru formlu *olphe*ler ve parçalarının yanı sıra, *skyphos* ve

oinokhoe parçaları bulunmaktadır. Form ve biçim açısından seramiklerin tümü M.Ö. 6. yy. erken evresine tarihlendirilmiştir. Bu tarihlendirme aynı zamanda limanın erken dönem kullanımını da göstermektedir. 2022 yılında bu alanda tabanda kalan az miktardaki alanın kazısının yanı sıra sondaj çalışmasına devam edilmesi planlanmıştır.

KARANTİNA ADASI ANTİK YOL BELGELEME ÇALIŞMALARI

Vasıf ŞAHOĞLU-İrfan TUĞCU-Matthew B. HARPSTER

Michael R. JONES-Yeşim ALKAN

Karantina Adası'nı Anakaraya bağlayan yolun antik dönemlerden bu yana kullanımda olan bir yol olduğu bilinmektedir. Günümüzde özellikle modern yolun batısında kısmen deniz altında kısmen de deniz üzerinde görülen mimari kalıntılar, bu yolun farklı dönemlerde sürekli olarak kullanılan bir yol olduğunu göstermektedir (Resim: 6). Geçmiş yıllarda bu alanda yaptığımız jeoarkeolojik çalışmalarda, İzmir Körfezi içerisinden, batı yönünde Urla sahillerine taşınan sedimanların, bu yolun bir bariyer görevi görmesi edeniyle bu alanda birikmeye başladığı ve binlerce yıl içerisinde bu birikintinin, bugün ada yolunun doğusunda, İskele'de sığ deniz olarak bilinen alanın meydana gelmesine neden olduğu anlaşılmıştır[7].

Karantina Adası'nı Urla iskelesine bağlayan ada yolu ile ilgili antik kaynaklardan bilinen en eski bilgiler, Yaşlı Plinius'un Natural History isimli belgesinde geçer. Daha sonra M.S. 2. yüzyılda Pausanias'ın 'Description of Greece' eserinde Adayı Klazomenai'a bağlayan bir yoldan bahsedilir. Modern dönemlerde de örneğin 1680'lerde Bernard Randolph, ada yolunu bir atla geçtiğinden bahseder. Bu dönemlere ait kalıntılar da zaten ada yolunun batısında kısmen su yüzeyinde kısmen de su altında görülmektedir.

2021 yılında bu alanda gerçekleştirilen belgeleme çalışmaları, Osmanlı Döneminde inşa edilen yol ve tamamı su altında kalmış daha erken dönemlere tarihlenen yol olmak üzere iki özelliğin daha iyi anlaşılabilmesi üzerine yoğunlaşmıştır. Osmanlı Dönemine tarihlenmesi gereken yol bugünkü ada yolunun yaklaşık 10-15 m. batısında yer almaktadır. Bu kalıntılar fotoğraflama ve GPS koordinatları belirlenerek plana işleme yöntemiyle belgelenmeye başlanmıştır. 2021 yılı çalışmaları bu yolun daha iyi korunmuş kısımlarının belgelenmesi üzerine kurgulanmıştır (Resim: 7).

Ada yolunun 19-20. yüzyıllara tarihlenebilecek son mimari kalıntılar, olasılıkla adadaki karantina tesisleriyle bağlantılı inşa edilmiş bir yoldur. Yolun inşasında T biçimli özel kesilmiş taş bloklar yolunda olasılıkla Roma Dönemi mimari kalıntılarının parçaları olan sütun parçaları, sütun kaideleri ve diğer taşlar kullanılmıştır. T biçimli büyük taşların da önceki dönemlere ait mimari kalıntılar olup, Osmanlı Döneminde bu yolun inşasında kullanılmış olmaları mümkündür.

7 Goodman ve diğ. 2008; Riddick ve diğ. 2021; Riddick ve diğ. 2022.

Ada yolunun inşası ve geçirdiği evrelerle ilgili ilk tespitlere göre 4–5 farklı yapım evresinin varlığından bahsedebiliriz. Bu yenilemeler sırasında da genellikle daha eski evrelerin inşasında kullanılan mimari elemanların tekrar tekrar kullanıldığı görülmektedir. An erken evrede görülen taş yığını ile inşa edilmiş yolun olasılıkla Hellenistik Çağa kadar geri gidebileceğini düşünebiliriz. Roma Döneminde yolun yenilenerek kullanıldığını ve sonrasında da 16-17. yüzyıllarda yenilenen yolun 19-20. yüzyılda tekrar elden geçmiş olduğu düşünülmektedir.

Liman Tepe'de Arazide ve Kazı Laboratuvarlarında Yürütülen Restorasyon Konservasyon Çalışmaları

Liman Tepe'de önceki yıllarda açığa çıkarılan M.Ö. 3. binyıla tarihlenen mimari kalıntılar, uzman restorasyon / konservasyon ekibimiz tarafından güçlendirilmiş ve bunlarla ilgili gerekli koruma önlemleri alınmıştır. Atina Üniversitesi uzmanı Michel Roggenbucke'un koordinasyonunda gerçekleştirilen çalışmada, stajyer öğrencilerin de bu konudaki deneyimleri artırılmış ve kendilerine gerekli arazi eğitimleri verilmiştir.

2021 yılı restorasyon/konservasyon çalışmalarının en önemli odak noktası, önceki yıllarda gerçekleştirdiğimiz su altı kazılarında ele geçirilen ve tuzdan arındırma işlemi devam eden seramik ve kemik malzemelerin sistematik bir şekilde sürekli ölçümleri yapılarak tamamen tuzdan arındırılması ve kurutma işlemlerini gerçekleştirmek olmuştur. Liman Tepe/ANKÜSAM kazı laboratuvarımızda T.T.K. personeli olarak yıl boyunca görev yapmaya başlayan uzman konservatör Elif Güven Yıldırım ve erasmus + kapsamında görev yapan konservasyon uzmanı Maria Vlata ile stajyer öğrenciler, bu konuda önemli bir görev üstlenmişlerdir (Resim: 8).

Yine önceki yıllarda tuzdan arındırma işlemleri tamamlanan su altından çıkarılan seramik örneklerin sistematik olarak restorasyonlarının tamamlanması ve yayına yönelik olarak belgeleme çalışmalarının yapılması amacıyla, açılmasına ve çalışılmasına da başlanmıştır. Bu konuda Klazomenai ekibi ile iş birliği içerisinde, Dr. Öğr. Gör. Kozan Uzun koordinasyonunda stajyer öğrencilerle yayına yönelik olarak yürüttüğümüz çalışmalarımız önümüzdeki yıllarda da devam edecektir.

Liman Tepe'de 2021 yılı çalışmaları, karada deniz altında ve koruma onarım laboratuvarımızda kesintisiz olarak devam etmiştir. 12 aylık kazı statüsünde olmamız sayesinde bu çalışmaların yıl boyu kesintisiz bir şekilde devam etmesinin de önü açılmıştır.

KAYNAKÇA

Erkanal, H., 1999, "Early Bronze Age Fortification Systems in İzmir Region", *MELETEMATA: Studies in Aegean Archaeology Presented to Malcolm H. Wiener as He Enters his 65th Year*, ed. P. B. Betancourt, V. Karageorghis, R. Laffineur, W. D. Niemeier, Aegaeum Vol. 1, Bilingual edition, s. 237-242.

Erkanal, H., 2011, "Erken Tunç Çağı Batı Anadolu Sahil Kesimi Yerleşim Modelleri ve

Konut Mimarisi", *Across: the Cyclades and Western Anatolia during the 3rd Millennium BC* ed. V. Şahoğlu, P. Sotirakopoulou, Sabancı Univ. Sakıp Sabancı Müzesi, İstanbul, s. 130-135.

Erkanal, H., Şahoğlu V., 2016, "Liman Tepe, an Early Bronze Age Trade Center in Western Anatolia: Recent Investigations", *Early Bronze Age Troy: Chronology, Cultural Development and Interregional Contacts, Proceedings of an International Conference held at the University of Tübingen May 8–10, 2009,* ed. E. Pernicka, S. Ünlüsoy, S. W. E. Blum, Studia Troica Monographien 8, Bonn, s. 157-166.

Erkanal, H., Şahoğlu, V., Tuğcu, İ., 2020, "Liman Tepe Kara ve Su Altı Kazıları", *İzmir Araştırmaları Dergisi*, Sayı 12, İzmir, s. 41-60.

Goodman, B., Reinhardt, E., Dey, H., Boyce, J., Schwarcz H., Şahoğlu V., Erkanal H., and Artzy M., 2008, "Evidence for Holocene Marine Transgression and Shoreline Progradation due to Barrier Development in Iskele, Bay of Izmir, Turkey"*, Journal of Coastal Research,* Vol. 24/5, s. 1269-1280.

Gündoğan, Ü., Şahoğlu V., Erkanal H., 2019, "Spatial Organization and Production Activities at Bakla Tepe During the First Half of the 3rd Millennium BC", *DTCF Dergisi* 59/2, s. 1087-1110

Gündoğan, Ü., 2020, "The "Aegean Settlement Pattern" in Coastal Western Anatolia from the Neolithic Age to the End of the 3rd Millennium BC." *TÜBA-AR* 27, s. 29-44.

Riddick, N. L., Boyce, J. I., Şahoğlu, V., Erkanal, H., Tuğcu, İ., Alkan, Y., Reinhardt E. G., Goodman-Tchernov, B. N., Krezoski, G. M., and Gabriel, J. J., 2021, "Palaeoshoreline Reconstruction and Underwater Archaeological Potential of Liman Tepe: A Long-Occupied Coastal Prehistoric Settlement in Western Anatolia, Turkey." *Quaternary Science Reviews*, Volume 276, Article 107293.

Riddick, N. L., Boyce, J. I., Şahoğlu, V., Erkanal, H., Tuğcu, İ., Alkan, Y., Reinhardt, E. G., and Goodman-Tchernov B. N., 2022 "Coastal Palaeoenvironmental Record of Late Bronze to Iron Age Harbour Development at Liman Tepe-Clazomenae, Western Anatolia, Turkey.", *Marine Geology*, 106842.

Şahoğlu, V., Ümit, Ç., Ümit, G., İrfan, T., 2018, "Çeşme – Bağlararası: Batı Anadolu Sahil Kesiminde Bir Tunç Çağı Yerleşimi", *Anadolu/Anatolia* 44, s. 371-389.

Resim 1: Liman Tepe'de 2021 yılında ana kazıların gerçekleştirildiği alan.

Resim 2: Geç Tunç Çağı (LMT II) seramik fırını örneği.

Resim 3: Liman Tepe ETÇ. 2 geç, 2 erken ve 1 dönem savunma sistemleri ve bağlantılı mimari kalıntılar.

Resim 4: Liman Tepe ETÇ. 3 erken, ETÇ. 2 geç, ETÇ. 2 erken ve ETÇ. 1 dönemlerine ait savunma sistemleri ve bağlantılı sur dışındaki ETÇ. 2 geç mimari kalıntıları.

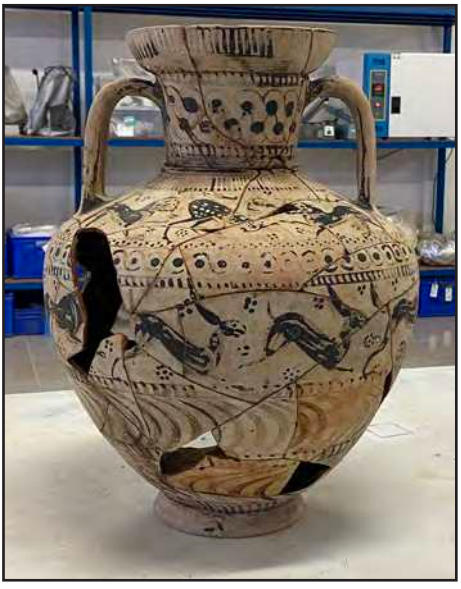
Resim 5: Yer 2 evinin içerisine, sur duvarı ile paralel olarak inşa edilen destek duvarı.

Resim 6: Karantina Adası'nı anakaraya bağlayan su altında kalmış antik yol ve Liman Tepe.

Resim 7: Karantina Adası'nı anakaraya bağlayan su altında kalmış antik yol.

Resim 8: Liman Tepe'de önceki yıllarda su altı kazılarında ele geçirilen seramik parçalarının 2021 yılında gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları.